

ŠOTEK

Povídání v 1. třídě

Sázení cibulek

Goučko

Stateční zachránci

Počátky školství
v Čechách

Číňan,
piják,

Výprava do Anglie

verzátka

Závod lesní krajinou

Výročí železnice

Techno a zdravohrátky
muzeum motýlů

a brouků

Houbová sezóna

Co se děje ve školní družině a v mateřské škol-

Povídání v 1. třídě

text: Simona Marková
Lucie Zvolánková

Milí prvňáčci, jak jste se těšili do školy?

Do školy jsme se těšili hodně, nejvíce jsme se těšili na kamarády.

Jak se vám zatím líbí ve škole a co se vám líbí nejvíce?

Nejvíce se nám líbí tělocvik - skákání přes kozu nebo švédská bedna.

Jaký předmět vás baví nejvíce?

Nejvíce nás baví právě tělocvik, ale také počítání a psaní.

Chtěli byste na naší škole něco změnit?

Nám se tu líbí všechno a jsme spokojeni.

Jak vám chutná ve školní jídelně?

Ve školní jídelně nám chutná hodně, nejvíce nám chutnají knedlíky s masem, špagety a svíčková.

Jsou lepší přestávky nebo hodiny?

Nám se líbí nejvíce přestávky, ale hodiny se nám líbí také.

Vyzpovídaly jsme také třídní učitelku prvňáčků, paní učitelku Věru Stoklasovou...

Jak se vám líbí na naší škole?

Mně se tady vždycky líbilo a líbí se mi pořád.

Učila jste někdy na jiné škole než tady v Proseči?

Učila jsem hned po vysoké osm let v Chrasti.

Chtěla byste učit i jiné předměty nebo jenom první třídu?

Na druhém stupně mi učení nevyhovuje, první stupeň mi vyhovuje více.

Kde jste studovala?

Na základní školu jsem chodila tady v Proseči, poté na gymnázium v Litomyšli a potom jsem studovala Vysokou školu pedagogickou v Hradci Králové.

Jak se vám líbí s prvňáky?

S prvňáky se mi líbí hodně, ráda učím právě prvňáky, je na nich vidět za ten rok velký pokrok, největší ze všech ročníků a nejvíce se toho naučí.

Co očekáváte od prvňáků v nejbližší budoucnosti?

Že co nejrychleji zvládnou čtení a aby byli samostat-

nější v práci.

Čemu se věnujete ve svém volném čase?

Práci, zahradě a knížkám, nejraději čtu detektivky nebo fantasy.

Jaké vlastnosti podle vás dělají skvělého učitele?

Pevné nervy, láska k dětem a musí mít tu práci rád.

Co se „děje“ na prvním stupni?

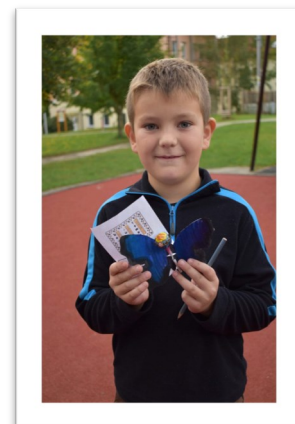
Je tu živo poslední dobou, děti se tu cítí dobře, nemám pocit, že by byly nějak svázané nebo že by se bály komunikovat s ostatními dětmi.

Sázení cibulek

text: redakce

Čtvrteční ráno 11. 10. 2024 bylo příjemné podzimní počasí, sluníčko se pomalu probouzelo ze spánku a jemný podzimní vítr si hrál se spadeným listím pod stromy na školní zahradě. Pěkného počasí využili žáci deváté třídy a pozvali na společné sázení cibulek naše prvňáčky. Starší žáci připravili záhonek pod okny učeben druhého stupně a do něj společně s prvňáčky vsadili cibulky lilí. Když měli hotovo, tak rozdělení do skupinek prošli stezku plnou úkolů a luštění. Za správně vyplněnou tajenku získali prvňáčci sladkou odměnu. Ve zbývajícím čase hráli všichni na honěnou :-)

Stateční zachránci

text: Jan Daněk

Když Bor u Skutče spláchla o víkendu velká voda, místní hasiči začali přečerpávat vodu z přetékačícího rybníka. Ten druhý, který se v obci nachází, má přepad do lesa. Tím se mezi stromy a jehličí dostaly ryby, které by bez pomoci dvou místních kluků nepřežily. Pepa Honza Chadimovi si vyfasovali kbelík a vyrazili na záchranou misi. Jak tato akce probíhala, svěřili kluci našemu redaktorovi...

Jak vás napadlo zachraňovat rybky?

Hasiči nám řekli, že přetekl rybník a že máme jít zachránit ryby do lesa.

Kolik jste zachránili ryb?

Něco mezi 150-180 kusů.

Jaký byl váš plán?

Zachránit co nejvíce ryb.

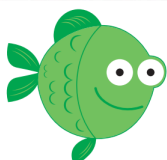
Dostali jste nějakou odměnu?

Ano, sladkosti a horkou čokoládu.

Bavilo vás zachraňovat ryby v lese?

Ano, celkem ano a jsme rádi, že jsme pomohli.

Děkuji za rozhovor.

Goučko

text: žáci 6. třídy

...očima Šarloty Chlubnové...

Ve středu 11. září jsme jeli na seznamovací tábor se třídou. Bylo to hezké, až na nějaké drobnosti.. Spali jsme v chatkách a večer tam byla hrozná zima. Ráno jsme se vzbudili a někdo nám začal klepat na dveře. Byla to jen paní asistentka, která řekla : „Holky, vstávat!“ Tak jsme šly vstávat. Šly jsme si vyčistit zuby a udělat ranní hygienu. Dali jsme si snídani. Po snídani přišla Simča a povídá : „Jdeme hrát hry!“

Pořád tam přšelo. Bylo to hrozné, ale dalo se to zvládnout. Líbilo se mi to a hlavně hry. Hra na katapulty byla druhá nejlepší. Teď to vysvětlím. Byla červená řada, ta byla nejdál, proto byla za 3 body. Potom byla oranžová řada, ta byla za 2 body. Poslední řada byla za 1 bod. Taky jsme hráli kladiva. To se hrála tak, že každý dostal kladivo a štít. Pokud se bouchlo do štítu, tak se nic nestalo. Jakmile jsme někoho bouchli do ruky, tak jsme mu dali svůj život jako kolíček. Bylo to moc hezké, takže bych chtěla poděkovat paní učitelce.

...pohledem Jakuba Blažka...Moje nejoblíbenější byla hra kámen nůžky papír. Potom paní instruktorka řekla:„ Půjdeme zpátky do tábora,“ tak jsme šli. Svačina byla dobrá, protože byla houska s nutellou. Potom už nevím, co jsme dělali, ale vím, že jsme měli diskotéku a že ta diskotéka byla dobrá. Hráli tam dobré písničky a songy. Potom se šlo spát. Třetí den jsme si balili, potom přijela dodávka a odvezla zavazadla. Pak jsme se šli nasnídat. Já jsem si dal to stejné jako druhý den, lupínky s mlékem. Když jsme to dojedli, šli jsme se připravit na odchod. Matouš mi řekl:„ Bylo to tady hezké.“ A potom už jsme se chystali k odchodu a to byl konec našeho pobytu. Můj názor je, že to tam bylo prima, až na tu zimu v chatce.

...zážitek Matouše Štěpánka...

Na tomto programu se mi líbilo, protože většina her se konala v přírodě. Například **Divoká řeka** - tato hra se konala na louce. Probíhalo to takto: byli jsme rozděleni do dvou skupin a pak k nám přišla Simča. Dostali jsme šest takzvaných kamenů. Tyto kameny jsou šedé kusy látky a vzhledem k tomu, že nás bylo očividně více než kamenů, tak jsme potřebovali alespoň dva navíc. Václav, jelikož byl poslední, tak chtěl nechtěl musel kameny sbírat. Nakonec jsme prohráli, ale mně to nevadilo, jelikož jsem si řekl: „ Je to hra a nic jiného.“

Hra gumičkovač. Opět jsme byli rozděleni do dvou skupin. Tato hra se hrála v baletním sále, ale doteď nevím, jestli to byl baletní sál nebo sklad. Náš úkol opravdu existoval touto formou. Pomocí gumičkovače jsme měli uchopit dřevěnou kostku a postavit pyramidu. Nakonec jsme opět prohráli. Zase jsem si řekl:„ Je to hra a nic jiného.“

Hra na rytíře se konala v lese. Já jsem si zabral největší štít a podle mě všichni ostatní měli menší sekeru. Vy se asi zaleknete, ale sekery byly vymyšlené jako molitan na klacuku. Já jsem byl ve své kůži, neboť naše barva byla zelená. Druhý tým byl naopak v modré zbroji. Dostali jsme tři kolíčky a tyto kolíčky měly znamenat životy. Jakmile jsme vyzvali protivníka lehkým bouchnutím sekerou do sekerky, tak začal boj. Pokaždé, když jste porazili soupeře, tak on vám předal svůj kolíček a vy jste získali bod. Opět a znovu, zase jsme se smířili s prohrou. Řekl jsem nahlas: „Tak jsme to projeli na celé čáře!“

Počátky školství v Čechách

text: Ondřej Pešek

Do sedmdesátých let 18. století neexistoval žádný organizovaný školní systém. Školy se dělily na klášterní, ve kterých byli vychováváni mniši a jeptišky a na latinské, ve kterých se vyučovali humanitní předměty. Většina obyvatelstva byla negramotná.

Větší změny nastaly až po příchodu protestantů, kteří zakládali první školy v blízkosti farností. Na vesnicích se objevovaly takzvané vandrovní školy, které se přesouvaly společně s učitelem. Ve městech se učilo hlavně psaní, čtení, počítání a náboženství. Výuka ve městech i na vesnicích probíhala hlavně v zimě, kdy nebyla možná práce na poli.

V roce 1774 Marie Terezie zavedla povinnou školní docházku pro děti od šesti do dvanácti let. Školy se rozdělily na hlavní a obecné. V obecních školách se učivo výrazně nezměnilo, ale v hlavních školách se navíc učila latina, kreslení, měřičství (dnešní geometrie), dějepis, zeměpis a hospodářství.

Císařovna také zavedla, že se ve městech o výbavu škol starají bohatí měšťané. Díky tomu začaly vznikat první školní knihovny. Na venkově se ale bohužel situace moc nezlepšila, školy byly ve špatném stavu. Kromě žáků a učitelů byla v místnostech také zvířata a někdy dokonce chyběla podlaha.

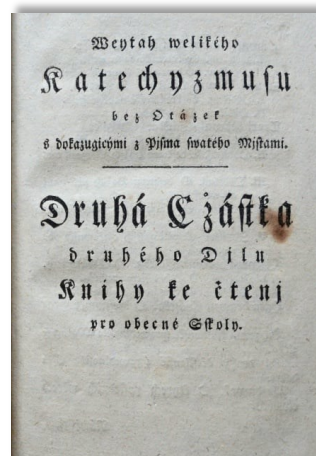
Novinkou také byla povinná nedělní škola, která byla pro mládež od dvanácti do dvaceti let. Většinou trvala pouze hodinu a děti v ní opakovaly zameškanou látku a chodily do ní tak dlouho, dokud látku neuměli, což prokazovali pomocí zkoušky.

Statistika uvádí že v roce 1853 bylo 3431 obecných a 61 hlavních škol, nutno dodat, že naše země měla v té době 13 029 obcí.

Sám učitel jen málokdy učil, spíše se věnoval svému původnímu řemeslu nebo práci kolem fary. Většinu svých učitelských povinností totiž předal svému pomocníkovi, kterému se říkalo Johannes nebo česky Josef. Stát se učitelem na vesnici nebylo nikterak složité, protože hlav-

ním faktorem bylo hudební vzdělání uchazeče. Výběr učitele někdy ovlivnila jeho místní popularita nebo fakt, že byl někdy ve svém životě asistentem učitele. Díky tomu byla kvalita vzdělání pořád nedostačující.

Samotní žáci nechovali k vyučujícím žádnou úctu a školství trpělo nekázní, kvůli které byly tělesné tresty na denním pořádku. Nezbedné děti třeba za trest sedávaly v oslovské lavici, ale častějším druhem trestu byla rákoska nebo klečení na hrachu. Dětem, které ve škole usínaly, se lila voda za krk a žáci, kteří vykřikovali, museli mezi zuby držet kolíček.

Školní rok byl oficiálně zahájen na svatého Václava, tedy 28. září, ale většinou až na dušičky, tedy druhého listopadu, kdy se ve třídách začalo topit. Vyučování probíhalo po celý týden kromě středy. Začátkem července probíhaly za přítomnosti faráře zkoušky, po kterých již i tehdy začínaly velké prázdniny.

Číňan, piják, verzatilka

text: Karolína Marešová
Amálie Ševčíková

Číňan, piják nebo verzatilka zvaná flusačka, školní pomůcky používané za minulého režimu...

Mnozí z našich rodičů zažili obyčejné pero, do kterého se natahoval inkoust z kalamáře.

Stolní deska byla mírně nakloněná, takže z ní každou chvilku sjížděly věci.

Později přišla éra per na bombičky. Ovšem jejich nevýhodou bylo, že bombička občas uvolnila více inkoustu, než bylo nutné a kaňka byla na světě.

Verzatilka v minulosti posloužila také jako flusačka. Stačilo rozmontovat mechanickou tužku, vložit do ní kousek papírku a zázračná "zbraň" byla na světě.

A pak tu byl Číňan - neobyčejné pero dovezené až z Číny, které vyvolávalo obdiv mezi spolužáky. Leváci měli tehdy výhodu, protože s plnicím perem se jim psalo špatně, tak mohli používat „Číňana“ dříve.

Výprava do Anglie

text: Karolína Marešová

Dne 30. září 2024 vyrazili zájemci z řad šesté až deváté třídy na několikadenní exkurzi do Londýna.

Sraz před školou jsme měli v 8:00. Zde nám zkontrolovali pasy a zdravotní potřeby (léky atd..)

Potom jsme nastoupili do autobusu a mohlo to celé začít. Jeli jsme asi hodinu pro další školu, která se zájezdu účastnila s námi. Potom už nastala samotná cesta, která trvala okolo 15 hodin. Pak nás zastavilo moře, takže jsme museli na trajekt. Jeli jsme asi hodinu, ale já jsem to celé prospala. Dorazili jsme na druhý břeh, kde nás přivítaly bílé skály. Ale protože byla tma, tak jsme je neviděli moc zřetelně. Do Londýna jsme museli jet ještě asi hodinu. Po příjezdu jsme hned šli na snídani. Hned poté jsme se vydali podívat na památky, např. Tower Bridge, Greenwich, WB Studios a Oxford, London Eye, Big Ben, Buckingham palace, China town, Piccadilly, Leicester Squa-

re. Když jsme si prohlédli všechny, tak jsme šli k autobusu a jeli jsme na hotel. Hned jsme šli na večeři. Jakmile jsme všichni dojedli, tak jsme sešli dolů pro kufry a karty od pokojů. Tam jsme si pěkně pochrupkali. Další den jsme jeli zase dál, tentokrát do Harry Potter studia. Tam jsme hned po vstupu dostali takové Harry Potter pasy, do kterých jsme si dávali razítka. Navštívili jsme místnosti, kde byly obrazy různých scén. Potom jsme šli do kina, které trvalo asi tak 2-3 minuty. Najednou plátno vyjelo nahoru a my jsme viděly dveře do jídelny, které se otevřely. Jakmile jsme tam vešly, všude se vznášely dýně...

Bylo to fakt husté, stát tam a dívat se na ně. Potom jsme si mohli jít, kam nám bylo libo, a tak jsme se vydali fotit. Navštívili jsme Hagridovu chatu, hýbací hodiny, létající auto atd. Vešli jsme do zakletého lesa a tam se odehrála šou s mozkomory, bylo to fakt strašidelné, ale našťástí jsme je „okouzlili“ a oni šli zpátky tam, kam patří. Šli jsme na nástupiště 9 ¾, ve kterém byla další šou, v níž vystupovali smrtíjeři. Potom jsme navštívili stánek s máslovým ležákem. Holčák to moc nechutnalo, ale mně ano. Také jsme viděli dům Harryho Pottera. Pak jsme šli do banky, kterou znáte z filmu, a potom do přilehlé uličky.

Hned jak jsme z ní vyšli, spatřili jsme hrad, který všichni znáte pod jménem Bradavice. Potom jsme šli nakupovat do „obr Harry Potter“ nákupního centra.

Poslední den jsme hned ráno odstartovaly výskokem z postele, protože jsme za 10 minut měly být s kufrem dole. Snídaně byla moc dobrá a pak jsme šli zase na památky. Když už byl

čas odjezdu, tak jsme zašli na London Eye. Tady to bylo fakt husté, protože jste v takové kouli a díváte se skrz sklo na krajinu. Pak už nastal čas odjezdu a čekala nás dlouhá cesta domů. Za sebe i za statní bych chtěla poděkovat paní učitelce a slečně asistentce, protože to s námi vše perfektně zvládly a pro mě byl celý výlet ten nejlepší v mém životě.

Výročí železnice

text: Jan Daněk

Dne 7. září jsem se zúčastnil Oslav železničních tratí v okolí Dolní Lipky. Konkrétně 150 let trati 021 (Hr. Králové-Dolní Lipka) a 125 let trati 024 (Dolní Lipka-Štítý).

Když jsme vyjeli z Ústí n. Orlicí, tak tam vede trať v okolí silnice a zrovna jel vlak. Tak jsme si dali závod, kdo bude první v Dolní Lipce. Vyhráli jsme! Po příjezdu do Dolní Lipky jsme se vrhli na prozkoumání historických vozů. Měli jsme možnost vidět historické parní i motorové vlaky. Např. 464.202 (Rosnička), 464.102 (Ušatá), M131.1 (Hurvínek), 781 (Sergej). Také jsme mohli slyšet přednášky o historii tratí, vi-

dět představení budoucího železničního muzea v Dolní Lipce a mimo jiné bojovou ukázkou legionářů ve Štítech. Oslavy jsme si skvěle užili a celý vyčerpaní z celého dne na slunci jsme odjeli domů.

Závod lesní krajinou

text: Simona Marková
Eliška Nováková

V pátek 6. září se uskutečnil tradiční Závod lesní krajinou, do kterého se zapojili jak žáci prvního, tak druhého stupně. Mladší žáci měli trasu běhu dlouhou 2 km, kde na ně čekalo stanoviště s úkoly. Starší žáci si mohli vybrat mezi během a jízdou na kole. Někteří odvážlivci absolvovali oboje. Žáci prvního stupně vyběhli do terénu v 8 hodin na trať s úkoly.

Žáci druhého stupně vyrazili na kamenitý terén, který se postupně měnil. Trať byla dlouhá 3 km. I přes některá nepříjemná zranění našich žáků se závod podařilo úspěšně dokončit.

Kromě běžců se sjela také spousta cyklistů. Vyjžděli jsme v 8 hodin ráno. Trasa byla dlouhá skoro 6 kilometrů a jela se cca půl hodiny. Trať byla kamenitá, kopcovitá a plná kořenů. Jelo se skoro celou cestu lesem. Ujeli jsme skoro celý Posekanecký okruh. Zranění se na trati naštěstí neobjevila.

Techno a zdravohrátky

text: Simona Marková
redakce

Ve středu 2. října se zájemci z deváté třídy vydali do nedaleké Litomyšle na TECHNOhrátky. Žáci si zde měli možnost vyzkoušet činnosti jednotlivých oborů: **Mechanizace a služby** - svařování na trenažéru, virtuální sváření, **Výpočetní technika** - práce s vypalovacím a gravírovacím laserem, **Logistika** - demontáž u kol automobilů, **Floristi-**

ka a zahradní architektura - tvorba drobné dekorace z přírodních materiálů, **Scénická a výstavní tvorba** - velkoformátová malba, umělecké fotografie, **Chovatel cizokrajných zvířat** - určení vzorků pomocí mikroskopu. Získali jsme nové zkušenosti a moc se nám zde líbilo.

Na sedmý ročník projektu Pardubického kraje ZDRAVOhrátky vyrazily ve středu 9. října 2024 do Střední školy zdravotnické a sociální Chrudim žákyně devátého ročníku, které mají zájem o zdravotnické obory. Děvčata si vyzkoušela, jaké to je být nevidomý, poznávat vůně, Braillovo písmo, mohla si osahat věci, které používají nevidomí v běžném životě. Vyzkoušela si jízdu v autě, jak ji vnímá opilý člověk. Žačky také měly možnost osahat si chirurgické nástroje, zaposlouchat se do výkladu záchranářů a podívat se do sanitky. Součástí ZDRAVOhrátek byly i různé soutěže, kde děvčata uplatnila vědomosti týkající se resuscitace osob, pracovala s obvazovým materiálem a vyplňovala znalostní testy.

muzeum motýlů a brouků

text: Karolína Marešová

Tuto výstavu jsem navštívila se sestrou a kamarádkou. Přijely jsme tam a jako první jsme zaplatily vstupné. Vyšly jsme po schodech nahoru a vstoupily jsme dovnitř, kde nás uvítal pan průvodce. Potom jsme si mohly prohlédnout motýly a brouky. Ale nebyli tam jenom brouci a motýli. Vstoupili jsme do místnosti, kde se nacházeli i pavouci a cikády. Všechno jsem si fotila. Najednou jsem uviděla knihu. Přišla jsem blíž a zjistila jsem, že to je pamětní kniha, do které mohou návštěvníci zapsat své dojmy. Tak jsem si „své dojmy“ utřídila a začala jsem psát a kreslit. Potom jsme sešly dolů a koupily jsme si suvenýry a turistické vizitky. Po skončení prohlídky jsme zamířily směrem na hřiště. Tam jsme si chvilku pohrály a pak jsme jely na trénink hasičů.

Houbová sezóna

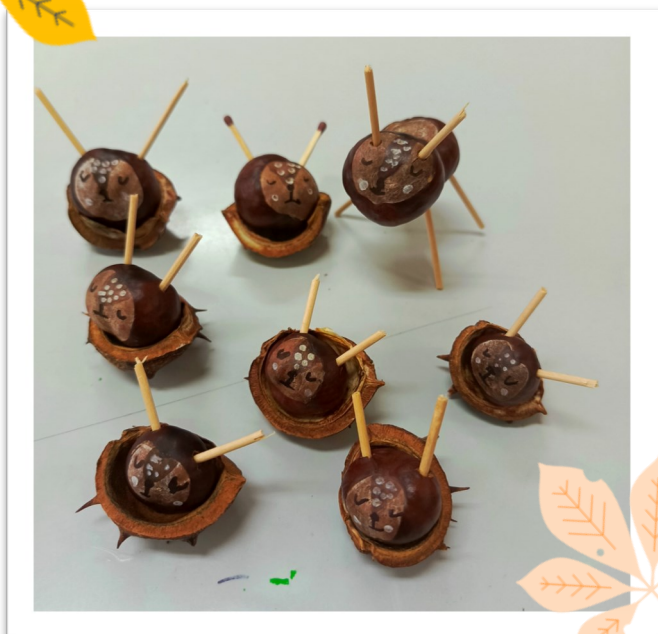
Autory houbiček
jsou žáci 4. třídy naší školy.

Co se děje v družině

text: redakce

První týden letošního školního roku jsme v družině kromě zábavy venku věnovali také podzimnímu tvoření. Podívejte...

Co se děje v mateřské školce

text: MŠ

V druhém říjnovém týdnu jsme nejen navštívili knihovnu ZŠ, ale také nás ve školce navštívil pan učitel Stodola, se svou sbírkou hmyzu.

Děti velmi zaujalo povídání o hmyzu a také přinesená sbírka různých broučků, brouků, motýlů a jiného hmyzu. K vidění bylo dokonce

hnízdو sršňů. Vlastně vše se nám krásně hodilo do letošního celoročního projektu Hmyzí kamarádi. Panu Stodolovi moc děkujeme!

VYDEJTE SE S NÁMI JIŽ PODRUHÉ ZA SVATÝM MARTINEM, KTERÝ VÁS NA KONCI ODMĚNÍ POKLADEM!

SVATOMARTINSKÝ LAMPIONOVÝ PRŮVOD

16:30 SRAZ U MĚSTSKÉHO ÚŘADU PROSEČ

SOBOTA 9. LISTOPADU

- ★ NAŠE SPOLEČNÉ PUTOVÁNÍ ZAKONČÍME V MĚSTSKÉM PARKU RYCHTÁŘOVY SADY.
- ★ NEZAPOMEŇTE LAMPIONY, DOBROU NÁLADU A TAKY KAMARÁDY.
- ★ TEPLÉ NÁPOJE PRO MALÉ I VELKÉ. ★ V PŘÍPADĚ NEPŘÍZNIVÉHO POČASÍ SE AKCE RUŠÍ.

AKCI POŘÁDÁ VE SPOLUPRÁCI ZA PODPORY

ZIMA PŘICHÁZÍ

A S NÍ PROSEČSKÝ DŘEVÁČEK SE SVÝM VYSTOUPENÍM.

27. LISTOPADU 2024

OD 16 HODIN Sokolovna Proseč
Vstupné dobrovolné

Můžete se těšit na pásmo lidových tanců se zimní tematikou, pranostiky a zvyky v podání malých tanečníků z folklorního souboru při ZŠ a MŠ Proseč. Jste srdečně zváni!

Základní škola Proseč SPOLEK RODIČŮ

Tisk tohoto čísla ŠOTKA finančně zajistila stavební společnost PP-GROUP stavební s.r.o.
Za tuto podporu společnosti PP-GROUP stavební s.r.o. velmi děkujeme!